

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/844,Uroczystosci-upamietniajace-smierc-Zdzislawa-Bronskiego-ps-Uskok-Kijany-k-Lublin.html>
15.03.2026, 07:28

Uroczystości upamiętniające śmierć Zdzisława Brońskiego ps. „Uskok” – Kijany k. Lublina, 21 maja 2006 r.

11.05.2006

W dniu 21 maja 2006 r. w Kijanach k. Lublina odbędą się uroczystości upamiętniające śmierć Zdzisława Brońskiego ps. „Uskok” w 57. rocznicę śmierci. Na uroczystości zapraszają: Prezes Instytutu Pamięci Narodowej, Kierownik Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Przewodniczący Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej, Starosta Powiatu Łęczyńskiego i Wójt Gminy Spiczyn. Program:

11:00 złożenie kwiatów, przy obelisku upamiętniającym miejsce śmierci Zdzisława Brońskiego

11:30 Uroczysta Msza Święta w kościele parafialnym Św. Anny w Kijanach

12:45 złożenie wiązanek, przy symbolicznym pomniku Zdzisława Brońskiego na cmentarzu parafialnym

13:30 Uroczysta sesja w Zespole Szkół Rolniczych w Kijanach

Podziemie niepodległościowe w Polsce po lipcu 1944 r. – charakterystyka (dr hab. Janusz Kurtyka - Prezes IPN)

Zdzisław Broński „Uskok” – żołnierz, dowódca, pamiętnikarz (dr Sławomir Poleszak -OBEP IPN Lublin)

Zdzisław Broński (24 XII 1912 – 21 V 1949), „Zdzich”, „Uskok”. Podoficer rezerwy WP, podporucznik AK, kapitan WiN. Urodził się we wsi Radzic Stary na Lubelszczyźnie. W 1934 r. powołany do odbycia służby wojskowej, w trakcie której ukończył szkołę podoficerską i otrzymał stopień plutonowego. Był członkiem ZMW „Siew”. Podczas kampanii wrześniowej 1939 r. dostał się do niewoli niemieckiej, w której przebywał do chwili ucieczki z obozu w dniu 17 października 1940 r. Po powrocie w rodzinne strony rozpoczął działalność konspiracyjną. Początkowo był dowódcą placówki AK w Radzicu Starym. Na przełomie 1943 i 1944 r. po serii aresztowań przeprowadzonych przez Niemców zorganizował grupę partyzancką, która w czerwcu 1944 r. przydzielona została do 27 Wołyńskiej DP AK. Działał w lesie zawieprzyckim, a następnie lasach kozłowieckich i parczewskich. W momencie wkroczenia Armii Czerwonej „Uskok” zamierzający początkowo ujawnić się został wraz ze swoimi żołnierzami - w obliczu panujących represji - zmuszony do pozostania w konspiracji. Od sierpnia 1944 r. był zastępcą, a następnie komendantem I Rejonu obwodu AK Lubartów. Rozkazem z 25 V 1946 r. Zdzisław Broński „Uskok” został mianowany komendantem wszystkich oddziałów partyzanckich i drużyn dywersyjnych działających w Obwodzie Lubartów WiN. W październiku 1946 r. jego oddział opanował Łęczną i rozbił miejscowy posterunek MO. W grudniu razem z oddziałem Leona Taraszkiewicza „Jastrzębia” w akcji odwetowej spacyfikował wieś Rozkopaczew. Od jesieni 1947 r. ukrywał się w bunkrze wybudowanym pod stodołą Wiktora i Mieczysława Lisowskich w miejscowości Dąbrówka (obecnie Nowogród). Co pewien czas odbywał odprawy organizacyjne z podporządkowanymi mu

dowódcami patroli. W dniu 20 maja 1949 r. PUBP w Lubartowie UB aresztowało jego najbliższego współpracownika i współlokatora bunkra, Zygmunta Libere „Babinicza”. 21 maja 1949 r. zabudowania, w których znajdował się bunkier zostały otoczone przez grupę operacyjną UBP-KBW-MO. W beznadziejnej sytuacji, nie chcąc się oddać żywcem, popełnił samobójstwo. Miejsce pochówku jest do dnia dzisiejszego nieznane Odznaczony Krzyżem Virtuti Militari V klasy i Krzyżem Walecznych.

11.05.06

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)